

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Другий (магістерський) рівень

Кафедра технологій захисту навколишнього середовища та охорони праці

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету інженерних
систем та екології

«30» червня 2022 року
В. Приймак /

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Інтелектуальна власність та методологія наукових досліджень

(назва освітньої компоненти)

шифр	назва спеціальності, освітньої програми
183	Технології захисту навколишнього середовища

Розробники:

Негрій Т.О., к.т.н., доцент

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри технологій захисту навколишнього середовища та охорони праці

Проткол № 11 від «29» червня 2022 року

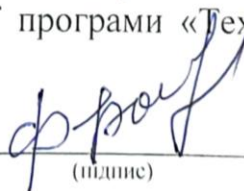
Завідувач кафедри ТЗНС та ОП

(підпис)

/Тетяна ТКАЧЕНКО/

Схвалено гарантом освітньої програми «Технології захисту навколишнього середовища»

Гарант ОП

(підпис)

/Валерій ФРОЛОВ/

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища»

Протокол № 6 від «30» червня 2022 року

ВИТЯГ З РОБОЧОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма навчання: денна										Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження заступником декана факультету	
		Кредитів на сем.	Обсяг годин						Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних			Сам. роб.	КП	КР	РГР	Конт. роб				
				Разом	Л	Лр									Пз
183	Технології захисту навколишнього середовища	3	90		40	28		12	50				1	залік	1

шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма навчання: заочна (вечірня)										Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження заступником декана факультету	
		Кредитів на сем.	Обсяг годин						Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних			Сам. роб.	КП	КР	РГР	Конт. роб				
				Разом	Л	Лр									Пз
183	Технології захисту навколишнього середовища	3	90		30	20		10	60				1	залік	1

Мета та завдання освітньої компоненти

Метою вивчення дисципліни є одержання студентами теоретико-прикладних знань з права інтелектуальної власності, формування відповідного логіко-понятійного апарату для системного бачення актуальних проблем щодо правової охорони об'єктів інтелектуальної власності та їх захисту в Україні і світі, сприяння виробленню уміння орієнтуватися у діючому законодавстві, правильному застосуванню правових норм у цих правовідносинах, формування системи знань з методології та навичок проведення наукових досліджень.

Робоча програма містить витяг з робочого навчального плану, мету вивчення, компетентності, які має опанувати здобувач, програмні результати навчання, дані щодо викладачів, зміст курсу, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, вмінь та навичок здобувача, роз'яснення усіх аспектів організації освітнього процесу щодо засвоєння освітньої компоненти, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуальних завдань. Електронне навчально-методичне забезпечення дисципліни розміщено на Освітньому сайті КНУБА (<http://org2.knuba.edu.ua>). Також програма містить основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідування аудиторних занять.

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері технологій захисту навколишнього середовища при здійсненні професійної діяльності, в тому числі у сфері «зеленого» будівництва та кліматичних змін або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю й невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності	
ЗК01	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
ЗК03	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК04	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК05	Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Програмні результати
ПР01.	Аналізувати складні системи, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру.
ПР03.	Використовувати сучасні комунікаційні, комп'ютерні технології у природоохоронній сфері, збирати, зберігати, обробляти і аналізувати інформацію про стан навколишнього середовища та виробничої сфери для вирішення завдань професійної діяльності.

ПР07.	Розробляти системи екологічного управління з дотриманням вимог ISO 14004, встановлювати процедури та планувати і реалізовувати природоохоронні заходи протягом всього життєвого циклу продукції.
ПР13.	Використовувати у практичній діяльності знання вітчизняного та міжнародного природоохоронного законодавства.
ПР15.	Розробляти моделі, рекомендації та прогнози, стандарти та інші нормативні документи при проектуванні технологічних процесів в умовах глобальних кліматичних змін.

Програма дисципліни

Лекції:

Змістовний модуль 1. Загальна характеристика інтелектуальної власності.

Тема 1: Інтелектуальна власність як право на результат творчої діяльності.

1. Поняття інтелектуальної власності.
2. Особливості права інтелектуальної власності: особисті немайнові та майнові права творця.
3. Різниця між матеріальними і нематеріальними об'єктами власності.
4. Суб'єкти права інтелектуальної власності.
5. Підстави виникнення (набуття) права інтелектуальної власності.
6. Об'єкти права інтелектуальної власності.

Тема 2. Система інтелектуальної власності. Еволюція інтелектуальної власності.

1. Законодавча база інтелектуальної власності.
2. Державна система правової охорони інтелектуальної власності.
3. Міжнародна система інтелектуальної власності.
4. Еволюція інтелектуальної власності.
  - 4.1. Еволюція промислової власності.
  - 4.2. Еволюція авторського права і суміжних прав.
  - 4.3. Еволюція інтелектуальної власності в Україні.

Тема 3. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності.

1. Мета і принципи правової охорони.
2. Охорона прав на об'єкти промислової власності.
3. Охорона прав на нетрадиційні об'єкти ІВ.
4. Охорона об'єктів авторського права і суміжних прав.
5. Охорона прав на об'єкти ІВ за кордоном.

Тема 4. Правова охорона винаходу (корисних моделей).

1. Законодавча база охорони винаходів (корисних моделей).
2. Умови надання правової охорони.
3. Умови патентоздатності винаходу, корисної моделі.
4. Право та порядок реєстрації винаходу, корисної моделі.
5. Експертиза заявки та її види.

Тема 5. Правова охорона засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

1. Правова охорона торговельних марок (знаків для товарів і послуг).
2. Правова охорона комерційного найменування.
3. Правова охорона географічного зазначення походження товарів.

Змістовний модуль 2. Особлива частина права інтелектуальної власності.

Тема 6. Авторське право.

1. Поняття, функції та принципи авторського права.
2. Суб'єкти авторського права.
3. Об'єкти авторського права.
4. Зміст та умови здійснення авторського права.

Тема 7. Правова охорона суміжних прав.

1. Поняття суміжних прав та їх особливості.
2. Суб'єкти суміжних прав.
3. Об'єкти суміжних прав.
4. Порядок виникнення і здійснення суміжних прав.
5. Обмеження майнових прав виконавців, виробників фонограм, відеограм та програм організації мовлення.

Тема 8. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

1. Нормативна база.
2. Види договорів щодо розпорядження майновими правами.
3. Ліцензія на використання об'єкта інтелектуальної власності, її види.
4. Ліцензійний договір,
5. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.
6. Державна реєстрація договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Тема 9. Економіка інтелектуальної власності, управління об'єктами інтелектуальної власності.

1. Особливості права інтелектуальної власності як товару.
2. Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності та їх способи.
3. Оцінка вартості права на об'єкт інтелектуальної власності. Підходи до визначення вартості об'єкту (витратний, дохідний, ринковий).
4. Життєвий цикл об'єкта інтелектуальної власності.
5. Етапи процесу управління інтелектуальною власністю, їх зміст та особливості.
6. Стратегія управління на етапі використання об'єкту.

Тема 10. Цивільно-правовий захист прав інтелектуальної власності.

1. Поняття цивільно-правового захисту.
2. Способи цивільно-правового захисту.
3. Захист патентних прав засобами цивільного права.
4. Захист авторського права і суміжних прав.

Тема 11. Адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності.

1. Система захисту прав інтелектуальної власності та її призначення.
2. Суб'єкти та об'єкти адміністративного правопорушення у сфері інтелектуальної власності.
3. Дії, що визнаються адмінпорушенням права інтелектуальної власності.
4. Суб'єкти та об'єкти злочину у сфері інтелектуальної власності.
5. Кримінальна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності.

Тема 12. Міжнародно-правовий захист інтелектуальної власності.

1. Суть міжнародно-правового захисту інтелектуальної власності.
2. Міжнародні договори України з питань інтелектуальної власності, функції адміністрування яких виконує ВОІВ.
3. Процедурні стандарти Угоди ТРІПС щодо забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності.

Змістовний модуль 3. *Методологія наукових досліджень.*

Тема 13. Загальні відомості про науку та наукові дослідження

1. Мета та головні завдання науки.
2. Класифікація наукових досліджень.
3. Структура науково-дослідних робіт.

Тема 14. Методологія наукових досліджень

1. Наукове дослідження: визначення, мета.
2. Способи та методи наукових досліджень.
3. Класифікація і методологія експериментальних досліджень.

Змістовний модуль 4. *Набуття загальних навичок у професійній діяльності і повсякденному житті (засвоєння теоретичного матеріалу та вирішення ситуативних завдань).*

Практичні:

- Заняття 1. Правова охорона об'єктів промислової власності.
- Заняття 2. Правова охорона об'єктів авторського права і суміжних прав.
- Заняття 3. Оцінка вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності.
- Заняття 4. Структура науково-дослідних робіт.
- Заняття 5. Вимірювання. Класи вимірювань.
- Заняття 6. Носії науково-технічної інформації. Інформаційний пошук.

Індивідуальне завдання

Виконання індивідуального завдання у формі реферату.

Теми:

1. Загальна характеристика інтелектуальної власності та її правового регулювання.
2. Основні поняття авторського права.
3. Авторські договори.
4. Суміжні права.
5. Правовий захист авторського права і суміжних прав.
6. Сутність радикальної реформи законодавства про промислову власність і патентне право України.
7. Правова охорона винаходу і корисної моделі.
8. Правова охорона промислового зразка.
9. Правова охорона торговельних марок.
10. Авторське право: поняття, основні завдання та функції.
11. Патентовласники, їх права та обов'язки.
12. Ліцензійні договори.
13. Захист прав авторів об'єктів науково-технічної творчості.
14. Захист прав власників патенту.
15. Еволюція інтелектуальної власності.
16. Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку суспільства.
17. Економіка інтелектуальної власності.
18. Передача прав на об'єкти інтелектуальної власності.
19. Захист прав інтелектуальної власності.
20. Міжнародне співробітництво у сфері інтелектуальної власності.
21. Захист від недобросовісної конкуренції.
22. Державна система охорони інтелектуальної власності.

23. Міжнародна система охорони інтелектуальної власності.
24. Інтелектуальна власність як право на результат творчої діяльності людини.
25. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності за кордоном.
26. Захист прав інтелектуальної власності в рамках угоди TRIPS.
2. Охорона прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.
28. Система захисту прав інтелектуальної власності та її призначення.
29. Управління правами інтелектуальної власності.
30. Система інтелектуальної власності.
31. Колективне управління правами суб'єктів авторського права і суміжних прав.
32. Охорона суміжних прав виконавців, виробників відеограм та організацій мовлення.
33. Розпорядження авторськими правами.
34. Виникнення і здійснення авторських прав.
35. Еволюція авторського права і суміжних прав.

Методи контролю та оцінювання знань

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (залік, захист індивідуальної роботи тощо) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятись на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі Здобувачів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Здобувачами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру,

відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Здобувача аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;

- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;

- ступінь сформованості уміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;

- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;

- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;

- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Здобувачу за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Індивідуальне завдання підлягає захисту Здобувачем на заняттях, які призначаються додатково.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, Здобувачі можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг від 18 до 24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна також помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді дидактичного проєкту, у формі презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь Здобувача у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до початку залікової сесії. Викладач має право вимагати від Здобувача доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення залікової сесії з

урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік

Поточне оцінювання				Інд. робота	Залік	Сума балів
Змістові модулі						
1	2	3	4			
7	7	6	20	30	30	100

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	30	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	25	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
добре	22	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	20	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	18	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю

Умовою допуску студента до заліку є мінімальна сума балів, яку студент повинен набрати у разі виконання всіх елементів модулів.

Студент, який отримав протягом семестру не менше 60 балів, за його бажанням, може бути звільненим від семестрового заліку.

Студенту, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Студент, який не здав та/або не захистив індивідуальне завдання, не допускається до складання заліку.

Студент, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Студент має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться до студентів на початку вивчення дисципліни.

Методичне забезпечення дисципліни

Основна література:

1. Інтелектуальна власність. Підручник. Л.М. Попова., А.В. Хромов, І.В. Шуба- Харків, «Федорко», 2021, с. 262.
2. Цивільний кодекс України. Книга IV. Право інтелектуальної власності : науково-практичний коментар / О. В. Коротюк. – К. : ОВК, 2022. – 340 с. ISBN 978-617-7931-36-1.
3. Право інтелектуальної власності : підручник / за заг. ред. С. Б. Булеци, О. І. Чепис. Ужгород : РІК-У, 2019. – 488 с.
4. Інтелектуальна власність: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] [Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь та ін / За заг ред канд. юрид. наук, доц. НестерцовоїСобакарь О.В. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 140 с.
5. Аксютіна А. В., Нестерцова-Собакарь О. В., Тропін В. В. Інтелектуальна власність: навч. посіб. — Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. — 140 с. — ISBN 978-617-7665-16-7.
6. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб./ Григоруک П.М., Хрущ Н.А. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. – 206 с.

Додаткові джерела:

1. Джунь В. В. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Джунь. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2017. — 432 с.
2. Харитонов Є. О., Харитонova О. І., Некіт К. Г. Право власності: навч. посіб. — Одеса: Видавничий дім "Гельветика", 2018. — 256 с.
3. Інтелектуальна власність: Практикум для неюридичних факультетів / Розроб. Семків В. О., Шандра Р. С. – Львів: Видавництво юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, 2015. - 80 с.
4. Килимник І. І. Інтелектуальна власність та міжнародне право: конспект лекцій. — Харків : ХНАУМГ імені О. М. Бекетова, 2018. — 97 с.

5. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень; Навч. Посіб./ С.Е. Важинський, Т.І. Щербак. – Суми, Сум. ДПУ ім. А.С. Макаренка, 2016.- 260 с.

Нормативна та законодавча база:

1. Паризька конвенція про охорону промислової власності [Електронний ресурс] : від 20.03.1883 р. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_123.
2. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності : від 15.04.1994 р. // Офіційний вісник України. – 2010. – № 84. – Ст. 2989. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018#Text
3. Угода про взаємне забезпечення збереження міждержавних секретів у галузі правової охорони винаходів [Електронний ресурс] : (Мінськ, 04.06.1999 р.). – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/99_514.
4. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>;
6. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
7. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
8. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року № 1618-IV (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 40-41, 42, ст.492). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
9. Кримінальний процесуальний Кодекс України від 13 квітня 2012 року) із змінами, внесеними згідно із Законами, URL № 4651-VI Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88) із змінами, внесеними згідно із Законами, URL <https://zakon.rada.gov.ua/go/4651-17>
10. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 р. № 392-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – Ст. 64. – URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12/ed20110509#Text>
11. Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України від 0.06.1996 р. № 236/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 36. – URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80#Text>
12. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15.12.1993 р. № 368-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № . – Ст. 32. – URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>
13. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15.12.1993 р. № 3689-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № . – Ст. 36. – URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>
14. Про охорону прав на промислові зразки : Закон України від 15.12.1993 р. № 3688-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № . – Ст. 34. – URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>
15. Про охорону прав на сорти рослин : Закон України від 21.04.1993 р. № 3116-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 21. – Ст. 218. – URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12#Text>

16. Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем : Закон України від 05.11.199 р. № 621/9-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 8. – Ст. 28. – URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80#Text>

17. Про охорону прав на зазначення походження товарів : Закон України від 16.06.1999 р. № 52-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 32. – Ст. 26. – RUL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14#Text>

18. Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних : Закон України від 23.03.2000 р. № 158-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 24. – Ст. 183. – RUL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1587-14#Text>

19. Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір : постанова Каб. Міністрів України від 2.12.2001 р. № 156 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 52. – Ст. 2369. – URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1756-2001-%D0%BF#Text>

20. Про затвердження мінімальних ставок винагороди (роялті) за використання об'єктів авторського права і суміжних прав : постанова Каб. Міністрів України від 18.01.2003 р. № 2 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 4. – Ст. 129. – URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/72-2003-%D0%BF#Text>

Інформаційні ресурси:

1. <http://library.knuba.edu.ua/>
2. Національна бібліотека імені В.І. Вернадського /[Електронний ресурс] .– Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
4. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Базы українського законодавства в Інтернеті. Режим доступу: www.lawukraine.com.
6. Урядовий портал Кабінету Міністрів України. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Міністерства економіки України. Режим доступу: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
8. Офіційний сайт Базы українського законодавства в Інтернет. Режим доступу: www.lawukraine.com.